

september 2009

Infodossier leerlingen zonder wettig verblijf

Een juridisch antwoord op de meest voorkomende vragen

Vooruitgangstraat 323/bus 1 – 1030 Brussel
T 02/205 00 50 – F 02/205 00 60
info@vmc.be – www.vmc.be

odice

Dok Noord 4, hal 25 – 9000 Gent

www.odice.be – odice@odice.be
T 09 267 66 40 – F 09 267 66 44

INFODOSSIER LEERLINGEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

Een uitgave van het Vlaams Minderhedencentrum vzw en ODICE vzw

Samenstelling: Geert Matthys (ODiCe), Rachel Laget en Tine Debosscher (VMC)

Foto's: Layla Aerts (cover en fiches 06, 07, 10, 12, 14), Morguefile (fiches 04, 05), Pascal Vyncke, SeniorenNet.be (fiches 01, 08, 13), VMC (fiche 03)

Het Infodossier kwam tot stand in samenwerking met: GO!, het onderwijs van de Vlaamse gemeenschap, OVSG (Onderwijssecretariaat van de Steden en Gemeenten van de Vlaamse Gemeenschap), VVKBaO (Vlaams Verbond van het Katholiek Basisonderwijs) en VVKSO (Vlaams Verbond van het Katholiek Secundair Onderwijs), Vrije-CLB-Koepel, Ilse Derluyn (vakgroep orthopedagogiek van de Universiteit Gent)

Vormgeving en opmaak: Gestalte / Grafische vormgeving

De informatie uit dit infodossier mag vrij verspreid worden mits vermelding van de bron.

Het infodossier is gratis te downloaden op www.vmc.be/toolbox.

September 2009

Voor de meest actuele informatie:

Websites Vlaams Minderhedencentrum: www.vmc.be en www.vreemdelingenrecht.be

Websites onderwijskoepels: www.g-o.be, www.ovsg.be, www.pov.be, www.vvkbao.be, www.vvksso.be, www.vclb-koepel.be

Verantwoordelijke uitgever: Marleen Heysse

Vlaams Minderhedencentrum vzw – Aromagebouw

Vooruitgangstraat 323 bus 1 – 1030 Schaarbeek

T 02 205 00 50 – F 02 205 00 60

WWW.VMC.BE

WWW.ODICE.BE

Over deze publicatie

Waarom dit Infodossier?

Je bent leerkracht, schooldirectie, CLB-medewerker, onderwijsinspecteur...

Je komt in contact met leerlingen zonder wettig verblijf.

Of je vermoedt dat sommige van je leerlingen geen wettig verblijf (meer) hebben.

Leerlingen zonder wettig verblijf zijn in de eerste plaats leerlingen als de andere.

Ze hebben recht op goed onderwijs.

Maar in sommige situaties kan het niet hebben van een wettig verblijf een verschil maken.

Correcte informatie is de basis van een gepaste aanpak.

Wat vind je in dit Infodossier?

Het Infodossier bestaat uit veertien vragenfiches.

- p.5 **Fiche 01** – **Wie** is leerling zonder wettig verblijf?
- p.9 **Fiche 02** – Heeft een kind of jongere zonder wettig verblijf **recht op onderwijs**?
- p.11 **Fiche 03** – Geldt de **leerplicht** voor een kind of jongere zonder wettig verblijf?
- p.13 **Fiche 04** – Heeft een leerling zonder wettig verblijf recht op **onthaalonderwijs**?
- p.17 **Fiche 05** – Kan een leerling zonder wettig verblijf zijn **buitenlandse studiebewijzen gelijkwaardig** laten verklaren?
- p.21 **Fiche 06** – Heeft een leerling zonder wettig verblijf recht op een **school- of studietoelage**?
Heeft een leerling zonder wettig verblijf recht op een jaarlijkse **leeftijdsbijslag**?
- p.25 **Fiche 07** – Heeft een leerling zonder wettig verblijf recht op een **diploma**?
- p.27 **Fiche 08** – Kan een leerling zonder wettig verblijf **een verblijfsstatuut** krijgen doordat hij onderwijs volgt?
- p.29 **Fiche 09** – Kan een leerling zonder wettig verblijf **tijdens het schooljaar uitgewezen** worden?
- p.33 **Fiche 10** – Mag een leerling zonder wettig verblijf **opgepakt worden in de school** in het kader van een uitwijzing?
- p.35 **Fiche 11** – Mag een leerling zonder wettig verblijf **stage** lopen?
- p.37 **Fiche 12** – Mag een leerling zonder wettig verblijf **deeltijds leren en werken**?
- p.39 **Fiche 13** – Mag een leerling zonder wettig verblijf mee op **schoolreis naar het buitenland**?
- p.41 **Fiche 14** – Is een leerling zonder wettig verblijf verzekerd door de **schoolverzekering**?

Dit Infodossier leerlingen zonder wettig verblijf geeft per vraag:

- > een begrijpbaar juridisch kader;
- > een objectief en betrouwbaar antwoord;
- > een verwijzing naar regelgevende bronnen.

Wat vind je *niet* in dit Infodossier?

Het Infodossier gaat niet in op pedagogische of psychologische aspecten van de aanwezigheid van leerlingen zonder wettig verblijf.

Opgepast:

De vreemdelingenwetgeving is complex en wordt voortdurend aangepast. De toepassing ervan is onderhevig aan interpretaties. Voor de meest recente en gedetailleerde informatie verwijzen we naar de websites van het Vlaams Minderhedencentrum en de pedagogische begeleidingsdiensten.

Opmerkingen over de inhoud van dit Infodossier kun je sturen naar:
tine.debosscher@vmc.be.

Nieuwe instructie regularisatie 2009

De federale regering maakte in 2009 nieuwe criteria bekend voor de regularisatie van het verblijf van mensen zonder wettig verblijf. Ze deed dat in een instructie aan de Dienst Vreemdelingenzaken op 19 juli 2009.

Meer info over de criteria vind je op www.vreemdelingenrecht.be.

De school kan van hulpverleners, advocaten of ouders van leerlingen zonder wettig verblijf de vraag krijgen naar een attest om bij de aanvraag tot regularisatie te voegen.

Meer info over attesten van de school vind je op www.vmc.be/toolbox > rechtspositie > regularisatie > informatie voor scholen over attesten.

Scholen die andere vragen krijgen, kunnen gezinnen doorverwijzen naar een gespecialiseerde dienst in de buurt.

Adressen vind je op www.vreemdelingenrecht.be > rechtshulp.

01

Wie is leerling zonder wettig verblijf?

IN DEZE FICHE

- ❶ Leerlingen zonder wettig verblijf zijn gewoon leerlingen
- ❷ Wie geeft raad over het verblijfsstatuut?
- ❸ Verblijfsdocumenten: wat je alvast moet weten
- ❹ Hoe wordt iemand 'zonder wettig verblijf'?
- ❺ Leven zonder wettig verblijf in België

In de dagelijkse schoolpraktijk heeft het verblijfsstatuut van de leerling geen belang. In **sommige situaties** maakt het niet hebben van een wettig verblijf wel een **verschil**. Dit dossier informeert scholen over die situaties.

❶ LEERLINGEN ZONDER WETTIG VERBLIJF ZIJN GEWOON LEERLINGEN

Voor de dagelijkse schoolpraktijk maakt het niet uit of leerlingen al dan niet wettig in België verblijven. De school hoeft bij de inschrijving de verblijfsdocumenten niet op te vragen. Leerlingen zonder wettig verblijf moeten ingeschreven worden, en hebben net als andere kinderen recht op goed onderwijs.

Dit dossier beschrijft de situaties waarin het ontbreken van een wettig verblijfsstatuut wél een verschil kan maken. Een buitenlandse schoolreis, de aanvraag van een schooltoelage, een ongeval met lichamelijk letsel,... kunnen problemen met zich meebrengen voor leerlingen zonder wettig verblijf.

In die gevallen is het dus zinvol om als school het verblijfsstatuut van de leerlingen te verifiëren.

❷ WIE GEEFT RAAD OVER HET VERBLIJFSSTATUUT?

Het is voor een school niet makkelijk om na te gaan of een voorgelegd (verblijfs)document wijst op een wettig verblijf van de leerling. Soms kloppen ook ouders zonder wettig verblijf, vanuit hun vertrouwen in de school, aan met vragen over hun statuut. De

verblijfswetgeving is heel complex. Er bestaan veel verschillende (verblijfs)documenten. Een sociaal-juridische dienst kan scholen, leerlingen en hun ouders informeren.

Voor sociaal-juridische diensten in je regio: zie www.vreemdelingenrecht.be > rechtshulp.

❸ VERBLIJFSDOCUMENTEN: WAT JE ALVAST MOET WETEN

LEERLINGEN ZONDER WETTIG VERBLIJF HEBBEN OUDERS ZONDER WETTIG VERBLIJF

Leerlingen zonder wettig verblijf zijn hier meestal met hun ouders. Als die geen wettig verblijfsstatuut (meer) hebben, geldt dat in principe ook voor de kinderen.

Als ouders bij de inschrijving van hun kind geen geldig verblijfsdocument kunnen voorleggen, bestaat de kans dat ze geen wettig verblijfsstatuut hebben.

'NIET-BEGELEIDE MINDERJARIGEN' ZIJN NIET NOODZAKELIJK LEERLINGEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

Niet-begeleide minderjarige vreemdelingen zijn vaak zonder geldige documenten het land binnengekomen, maar beschikken na enige tijd meestal wél over een geldig verblijfsdocument. Ze hebben namelijk enkele mogelijkheden om in België een (vaak tijdelijk) verblijfsrecht te verwerven:

- > Ze kunnen asiel aanvragen (statuut ‘alleenstaande minderjarige asielzoeker’).
- > Ze kunnen beschermd worden door de procedure voor slachtoffers van mensenhandel.
- > Ze kunnen het bijzonder beschermingsstatuut krijgen. Het bijzonder beschermingsstatuut is alleen toegankelijk voor:
 - niet-begeleide minderjarigen die geen asiel aangevraagd hebben of die geen andere verblijfsprocedure opgestart hebben;
 - niet-begeleide minderjarigen die asiel aangevraagd hebben maar uitgeprocedeerd zijn.

Als je een niet-begeleide minderjarige aantreft zonder een geldig verblijfsdocument, neem je het best contact op met de Dienst Voogdij (een afdeling van de Federale Overheidsdienst Justitie, zie adressen onderaan deze fiche). Die stelt een voogd aan voor de niet-begeleide minderjarige en regelt een specifieke opvang.

De voogd zoekt samen met de jongere naar een duurzame oplossing: hereniging met de familie, opvang en verzorging in het land van herkomst of een verblijf in België.

De voogd oriënteert de jongere ook naar het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers.

4 HOE WORDT IEMAND ‘ZONDER WETTIG VERBLIJF’?

Elk land kan een verblijfswetgeving uitbouwen. Die bepaalt hoe mensen met een andere nationaliteit het recht kunnen verwerven om er te verblijven. Een persoon is zonder wettig verblijf in een land als hij of zij volgens de verblijfswetgeving niet of niet meer in dat land mag verblijven.

Mensen zonder wettig verblijf worden ook ‘sans papiers’, ‘clandestienen’, ‘uitgeprocedeerden’ of ‘illegalen’ genoemd. Ze vormen een heterogene groep: mannen, vrouwen, gezinnen met een eigen achtergrond, eigen motieven en toekomstprojecten.

Sommige mensen zonder wettig verblijf beschouwen hun (illegaal) verblijf in België als een tijdelijk project of zijn hier enkel op doorreis. Anderen hopen hun toekomst hier uit te bouwen.

Sommigen hebben geen inkomen, anderen slagen erin om via informeel werk te overleven.

Je kunt mensen zonder wettig verblijf indelen volgens de vraag of ze ooit al een wettige verblijfsstatus hadden.

> **Uitgeprocedeerden**

Heel wat mensen zonder wettig verblijf hebben een verblijfsprocedure doorlopen, en hadden tijdens die periode wel een tijdelijk verblijfsdocument. Bijvoorbeeld: asielzoekers, gezinsherenigers.

Na een definitieve weigering van hun verblijfsaanvraag verliezen ze hun tijdelijk verblijfsrecht, maar ze blijven toch in België.

> **‘Overstayers’**

Sommige mensen zonder wettig verblijf zijn als toerist België binnengekomen, of kregen als student of arbeidsmigrant een tijdelijk verblijfsstatuut. Hun verblijf wordt onwettig als ze langer blijven dan hun visum of tijdelijk verblijfsdocument toestaat.

> **Pendelmigranten**

wisselen wettig en onwettig verblijf af. Vaak zijn het burgers van de Europese Unie die zich als toerist officieel hebben aangemeld in een Belgische gemeente en daardoor drie maanden legaal verblijven. Na die drie maanden moeten ze in principe drie maanden het land verlaten alvorens zich opnieuw te melden (voor drie maanden). Tijdens die wachtperiode keren ze vaak geen volle drie maanden terug naar het herkomstland. Ze verblijven dan een tijd ‘onwettig’ op het grondgebied voor ze hun nieuwe inschrijving krijgen.

> **Clandestiene migranten**

Anderen steken clandestien de grens over en starten nooit een verblijfsprocedure. Hun verblijf wordt niet geregistreerd. Ze hebben hier nooit wettig verbleven.

6 LEVEN ZONDER WETTIG VERBLIJF IN BELGIË

Wat je moet weten over de verblijfssituatie van mensen zonder wettig verblijf.

ONWETTIG VERBLIJF IS STRAFBAAR

Volgens artikel 75 van de Verblijfswet is onwettig verblijf in België strafbaar.

Het ‘misdrijf’ van illegaal verblijf wordt zelden of nooit als dusdanig vervolgd. De Belgische autoriteiten geven eerder een bevel om het land te verlaten (BVG), een uitwijzingsbevel. Wie daar geen gevolg aan geeft, loopt het risico op een gedwongen uitwijzing.

HULP VERLENEN AAN MENSEN ZONDER WETTIG VERBLIJF IS NIET STRAFBAAR

Artikel 77 van de Verblijfswet zegt dat wie ‘wetens en wilens’ mensen helpt om de migratiewetgeving te overtreden, strafbaar is, behalve als de hulp voornamelijk om humanitaire redenen verleend wordt.

Vrijwilligers, professionele hulpverleners, ambtenaren en onderwijspersoneel mogen hulp verlenen aan mensen zonder wettig verblijf. Ze mogen bijvoorbeeld voedsel, kledij of onderdak geven. Of op zoek gaan naar een oplossing voor een medisch probleem of voor de verblijfssituatie. Ze kunnen daarvoor niet vervolgd of gestraft worden.

Economische motieven mogen ook een rol spelen bij het verlenen van bijstand, voor zover ze niet primeren op de humanitaire overwegingen. Een verhuurder mag bijvoorbeeld een (correcte) huurprijs vragen voor een woonst.

Misbruik maken van de kwetsbare situatie van mensen zonder wettig verblijf is wel strafbaar. Huisjesmelkers en werkgevers van mensen zonder wettig verblijf kunnen vervolgd worden.

Ook als hulpverlener of als leerkracht mag je geen (zwart) werk regelen voor een persoon zonder wettig verblijf.

PLICHTEN GELDEN VOOR IEDEREEN

Iedereen op het Belgische grondgebied wordt geacht de Belgische wetten te kennen en na te leven.

Ook iemand zonder wettig verblijf kan een boete krijgen of vervolgd worden voor een misdrijf. Contracten moeten nageleefd worden. Bijvoorbeeld huurcontracten, koopovereenkomsten, schuldverbintenissen. Rekeningen (bijvoorbeeld gas, water, elektriciteit) moeten betaald worden.

ZONDER WETTIG VERBLIJF BETEKENT NIET ZONDER RECHTEN

Mensen zonder wettig verblijf hebben een heel beperkte toegang tot rechten en diensten in België. Veel rechten

worden alleen maar toegekend aan mensen die een geldig verblijfsdocument hebben.

Sommige mensen zonder wettig verblijf hebben een verblijfsprocedure achter de rug. In dat geval blijven bepaalde 'uitlooprechten' tijdelijk nog gelden, bijvoorbeeld het recht op aansluiting bij een ziekenfonds.

Op basis van onze eigen grondwet en internationale verdragen hebben mensen zonder wettig verblijf een aantal basisrechten. Een overzicht vind je in de *Infogids voor hulpverleners en begeleiders van mensen zonder wettig verblijf* (Vlaams Minderhedencentrum, januari 2009). De Infogids bestaat uit twaalf themafiches die je kan downloaden van www.vmc.be/toolbox > rechtspositie > opvang.

- > Zonder wettig verblijf in België
- > Gezondheidszorg
- > Onderwijs
- > Sociale hulp
- > Werk
- > Huisvesting
- > Huwelijk en gezin
- > Juridische bijstand
- > Basisbankdienst
- > Oriëntatie naar een wettig verblijfsstatuut in België
- > Oriëntatie naar een toekomst buiten België
- > Uitwijzing

Per thema geeft de infogids objectieve en betrouwbare informatie en een begrijpbaar juridisch kader.

Bronnen

- > Infogids voor hulpverleners en begeleiders van mensen zonder wettig verblijf, Vlaams Minderhedencentrum www.vmc.be, januari 2009.
- > www.vmc.be > verblijfsstatuut > illegaal verblijf
- > www.vreemdelingenrecht.be

Adressen

- > Voor een gespecialiseerde dienst rechtshulpverlening in jouw regio: www.vreemdelingenrecht.be > rechtshulp
- > Dienst Voogdij - Waterloolaan 115 - 1000 Brussel (7^e verdieping) Tel: 02 542 79 56.

02

Heeft een kind of jongere zonder wettig verblijf recht op onderwijs?

ANTWOORD: **Ja**

In België is het **recht op onderwijs** gegarandeerd voor **alle kinderen en jongeren** die zich op het grondgebied bevinden. Het ontbreken van een verblijfsstatuut is geen argument om een leerling te weigeren.

Internationale mensenrechtenverdragen formuleren het recht op onderwijs. De meeste van deze verdragen zijn juridisch afdwingbaar. Het is niet nodig om een recht dat al in een hogere rechtsnorm is vastgelegd, nog eens te herhalen in een lagere rechtsnorm. Toch zijn er in België wetten die rechtstreeks verwijzen naar dit 'universele' recht op onderwijs. Artikel 24, §3 van de Belgische Grondwet verankert zo het recht op onderwijs voor elke persoon die zich op het grondgebied bevindt.

De **Grondwet** bepaalt verder in artikel 191: "*Iedere vreemdeling die zich op het grondgebied van België bevindt, geniet de bescherming verleend aan personen en goederen, behoudens de bij wet gestelde uitzonderingen*". De Grondwet spreekt enkel over "*vreemdelingen die zich op het grondgebied bevinden*", los van het feit of zij hier 'wettig' of 'onwettig' verblijven. Voor het recht op onderwijs is bij wet geen uitzondering gesteld. Hieruit volgt dat leerlingen zonder wettig verblijf recht hebben op onderwijs.

Er bestaat **geen onzekerheid over het recht op onderwijs** voor leerlingen zonder wettig verblijf. Vroeger werden kinderen en jongeren zonder wettig verblijf soms ten onrechte inschreven als vrije leerling. Daardoor werd hen het recht op studiebekrachtiging ontzegd.

Het decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I voorziet in een **principiële inschrijvingsrecht** voor alle kinderen in de school die het kind en zijn ouders verkiezen. Slechts in een beperkt aantal gevallen kan de school beslissen om een kandidaat-leerling te weigeren. Het ontbreken van een legale verblijfsstatus hoort niet bij de weigeringsgronden.

De ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 *Het recht op onderwijs voor kinderen*

zonder wettig verblijfsstatuut vermeldt uitdrukkelijk dat een **inschrijving niet geweigerd kan worden** op grond van de loutere vaststelling dat het verblijfsstatuut van de kandidaat-leerling of de ouder niet in orde is. Er staat ook dat "*indien bij een inschrijving de bewijsstukken die de identiteit van de jongere aantonen, niet geleverd kunnen worden*", de inschrijving toch kan plaatsvinden.

Enkele omzendbrieven van de administratie onderwijs geven meer verduidelijking. De ministeriële omzendbrief BaO/2006/04 van 9 oktober 2006 *Controle van de leerlingen in het gewoon basisonderwijs* en de ministeriële omzendbrief BaO/2006/05 van 9 oktober 2006 *Controle van de leerlingen in het buitengewoon basisonderwijs* melden dat "**het ontbreken van een bewijsstuk, ook bij een vermoeden van onwettig verblijf, geen reden mag zijn om een inschrijving te weigeren**". Diezelfde omzendbrieven zeggen ook dat zo'n inschrijving rechtsgeldig is. Ze verwijzen daarvoor naar de bovenstaande omzendbrief van 2003.

Een gelijkaardige mededeling vind je terug in omzendbrieven voor het gewoon voltijds secundair en deeltijds beroepssecundair onderwijs (ministeriële omzendbrief SO 70 van 3 juli 2000 *Registratie van leerlingen secundair onderwijs*, en BUSO 04 *Registratie van leerlingen buitengewoon secundair*

onderwijs). Ze melden dat het ontbreken van officiële documenten niet belet om een leerling zonder wettig verblijfsstatuut in te schrijven. “Deze inschrijving heeft dezelfde juridische waarde”, aldus beide omzendbrieven.

Bronnen

- > Ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 ‘Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut’.
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen (niveauoverschrijdend) > leerplicht
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13382>
- > Ministeriële omzendbrief BaO/2006/01 van 13 juni 2006 ‘Het gelijke onderwijskansenbeleid voor het basisonderwijs’
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > basisonderwijs > instellingen en leerlingen > gelijke onderwijskansen
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13785>
- > Ministeriële omzendbrief BaO/2006/04 van 9 oktober 2006 ‘Controle van de leerlingen in het gewoon basisonderwijs’
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > basisonderwijs > instellingen en leerlingen > verificatiedienst
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13824>
- > Ministeriële omzendbrief BaO/2006/05 van 9 oktober 2006 ‘Controle van de leerlingen in het buitengewoon basisonderwijs’
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > basisonderwijs > instellingen en leerlingen > verificatiedienst
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13825>
- > Ministeriële omzendbrief van 3 juli 2000 ‘Registratie van leerlingen secundair onderwijs’
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > organisatie
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13026>
- > Ministeriële omzendbrief BUSO 04 van 1 september 2001 ‘Registratie van leerlingen buitengewoon secundair onderwijs’
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > buitengewoon secundair onderwijs > verificatiedienst
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13138>
- > Decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > officieuze codificatie van de wetgeving > niveau-overschrijdend deel > gelijke onderwijskansen
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13298>

03

Geldt de leerplicht voor een kind of jongere zonder wettig verblijf?

ANTWOORD: Ja

IN DEZE FICHE

- ❶ Leerplicht: wetgevend kader
- ❷ Controle op de naleving van de leerplicht

Voor leerlingen zonder wettig verblijf geldt de leerplicht. Omdat de controle via het rijksregister verloopt, is het soms moeilijk na te gaan of de leerplicht nageleefd wordt.

Om het recht op onderwijs voor alle kinderen en jongeren in de praktijk waar te maken, werd de leerplicht ingevoerd. Anders gezegd: de leerplicht is er om het leerrecht te waarborgen.

Leerplicht is niet hetzelfde als verplicht schoollopen: aan de leerplicht kan ook voldaan worden door afstandsonderwijs of huisonderwijs te volgen. Dat laatste moet via een schriftelijke verklaring gemeld worden aan het Vlaams Ministerie van Onderwijs en Vorming.

De wet betreffende de leerplicht is een strafwet. Dat betekent dat ouders aangesproken kunnen worden wanneer hun kind de lessen niet regelmatig volgt.

Bij ouders zonder wettig verblijf wier kind niet is ingeschreven op een school, kan moeilijk nagegaan worden of zij deze wet naleven. De controle op de leerplicht verloopt namelijk via het inschrijvingsnummer in het Rijksregister (bevolkings-, wacht- of vreemdelingenregister). Veel gezinnen zonder wettig verblijf zijn geschrapt uit deze registers. Anderen die nooit een verblijfsaanvraag hebben ingediend, zijn er nooit in opgenomen.

❶ LEERPlicht: WETGEVEND KADER

Artikel 1 §1 van de wet betreffende de leerplicht stelt dat er voor een minderjarige leerplicht is gedurende een periode van twaalf jaar. Die periode begint met het schooljaar dat start in het jaar waarin het kind zes jaar wordt, en eindigt op 30 juni van het kalenderjaar waarin de leerling achttien jaar wordt. Als de leerling al vóór 1 juli van dat jaar meerderjarig wordt, eindigt de leerplicht op zijn achttiende verjaardag.

Tot op de leeftijd van vijftien jaar geldt een voltijdse leerplicht. Het laatste deel van het leerplichtonderwijs kan deeltijds worden afgelegd.

Voor "minderjarige kinderen van vreemde nationaliteiten die immigreren met de personen die de ouderlijke macht uitoefenen" gelden de bepalingen van artikel 1 §1 vanaf de zestigste dag na de inschrijving in het vreemdelingenregister, het wachtregister of in het bevolkingsregister van de gemeente van hun verblijfplaats.

Mensen zonder wettig verblijf zijn (meestal) niet (meer) opgenomen in een van deze registers. Voor hun kinderen geldt de wet op de leerplicht volledig. Deze interpretatie van voormalig minister van onderwijs Marleen Vanderpoorten wordt nog altijd gevolgd door het Departement Onderwijs.

Ook toenmalig federaal minister van justitie Jo Vandeurzen bevestigde in een antwoord op een parlementaire vraag (KDB/4-560 van 27 november 2008) dat de leerplicht moet gelden voor alle minderjarigen binnen de landgrenzen, ongeacht hun verblijfsstatuut.

② CONTROLE OP DE NALEVING VAN DE LEERPLICHT

De wet op de leerplicht geeft de Vlaamse overheid de bevoegdheid om te controleren of de leerplichtigen regelmatig ingeschreven zijn en blijven en of ze regelmatig de school bezoeken. Verschillende spelers hebben daarin een taak: de school, het CLB, het Departement Onderwijs.

De ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 *Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut* stelt dat leerlingen zonder wettig verblijf, vanaf het moment van de inschrijving in een school, net zoals alle andere leerplichtige kinderen regelmatig aanwezig moeten zijn.

Andere ministeriële omzendbrieven bepalen hoe scholen moeten omgaan met (problematische) afwezigheden en zorgwekkende dossiers: basisscholen (BaO 2002/11 van 16 augustus 2002), secundaire scholen (SO/2005/04 van 28 juli 2008) en het buitengewoon secundair onderwijs (SO/2002/05/bus0 van 15 augustus 2002).

De wet op de leerplicht voorziet ook in een sanctionerend optreden tegen ouders die zich onttrekken aan de plicht om hun kind op regelmatige wijze school te laten lopen of een vorm van huisonderwijs aan te bieden. Politierechtbanken zijn hiervoor verantwoordelijk, op aangeven van de parketten.

Bronnen

- > Wet van 29 juni 1983 betreffende de leerplicht
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > officieuze codificatie van de wetgeving > niveau-overschrijdend deel > leerplicht
Link: www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=12344
- > Ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 'Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut.'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen (niveau-overschrijdend) > leerplicht
Link: www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13382
- > *Leerplichtwetgeving*, nota van minister van Onderwijs M. Vanderpoorten aan dhr. D. Vanderslycke, voorzitter Werkgroep Opvangbeleid van de Interdepartementale Commissie Etnisch-culturele Minderheden (ICEM) 2002, p. 2-3.
- > Ministeriële omzendbrief BaO 2002/11 van 16 augustus 2002 'Afwezigheden van leerlingen in het basisonderwijs'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > basisonderwijs > instellingen en leerlingen > afwezigheden
Link: <http://ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13281>
- > Ministeriële omzendbrief SO/2005/04 van 8 juli 2005 'Afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het voltijds gewoon secundair onderwijs en het deeltijds secundair onderwijs'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > leerplicht.
Link: www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13644
- > Ministeriële omzendbrief SO/2002/05/bus0 van 15 augustus 2002 'Afwezigheden en in- en uitschrijvingen in het buitengewoon secundair onderwijs'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > buitengewoon secundair onderwijs > leerplicht
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13259>

UITTREKSELS UIT DE LEERPLICHTWET (29 JUNI 1983)

§ 1. Voor de minderjarige is er leerplicht gedurende de periode van twaalf jaren die aanvangt met het schooljaar dat begint in het jaar waarin hij de leeftijd van zes jaar bereikt en eindigt op het einde van het schooljaar in het jaar tijdens hetwelk hij achttien jaar wordt.

De leerplicht is voltijds totdat de leeftijd van vijftien jaar is bereikt en omvat ten hoogste zeven jaren lager onderwijs en ten minste de eerste twee leerjaren van het secundair onderwijs met volledig leerplan; in geen geval duurt de voltijdse leerplicht voort na zestien jaar.

§ 6. Aan de leerplicht kan eveneens worden voldaan door het verstrekken van huisonderwijs.

§ 7. Voor de minderjarige van vreemde nationaliteit die immigrereert samen met de personen die de ouderlijke macht uitoefenen, of hem in rechte of in feite onder hun bewaring hebben, gelden de bepalingen van dit artikel vanaf de zestigste dag na die waarop voornoemde personen werden ingeschreven in het vreemdelingen-, het wacht- of in het bevolkingsregister van de gemeente van hun verblijfplaats, al naar het geval.

04

Heeft een leerling zonder wettig verblijf recht op onthaalonderwijs?

ANTWOORD: Ja, als de leerling beantwoordt aan de definitie van ‘minderjarige anderstalige nieuwkomer’

IN DEZE FICHE

- ❶ Onthaalonderwijs in het basisonderwijs
- ❷ Onthaalonderwijs in het secundair onderwijs
- ❸ Wie is minderjarige anderstalige nieuwkomer?
- ❹ Is deelnemen aan onthaalonderwijs verplicht?

Het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers (OKAN) wil leerlingen die recent in België aangekomen zijn, zo vlug mogelijk **Nederlands leren**, om hun sociale integratie te bevorderen. Als er voldoende inschrijvingen zijn van minderjarige anderstalige nieuwkomers, kunnen zowel **basis- als secundaire scholen** (gemeenschappen) onthaalonderwijs organiseren. Wanneer kinderen zonder wettig verblijf beantwoorden aan de definitie van ‘**minderjarige anderstalige nieuwkomer**’ hebben ze recht op onthaalonderwijs.

❶ ONTHAALONDERWIJS IN HET BASISONDERWIJS

In het basisonderwijs wordt de minderjarige anderstalige nieuwkomer zo veel mogelijk geïntegreerd in de gewone lespraktijk. Het onthaalonderwijs omvat er één onthaaljaar en één vervolgjaar voor gewezen minderjarige anderstalige nieuwkomers. ‘Gewezen anderstalige nieuwkomers’ zijn leerlingen die in het voorafgaande schooljaar anderstalige nieuwkomer waren én onthaalonderwijs hebben genoten.

Een leerling heeft altijd recht op een volledig schooljaar onthaalonderwijs. Met inbegrip van het vervolgjaar kan een leerling daardoor strikt genomen bijna drie jaar van dat aanbod gebruik maken.

In bijna alle grotere Vlaamse gemeenten is er een aanbod onthaalonderwijs voor het basisonderwijs. Het wordt georganiseerd op het niveau van een school of scholengemeenschap.

❷ ONTHAALONDERWIJS IN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

In het secundair onderwijs wordt gewerkt met aparte onthaalklassen, waar de leerlingen een volledig schooljaar een taalbad Nederlands krijgen om daarna naar het gewone onderwijs door te stromen.

Tijdens en na de overstap naar het gewoon onderwijs kan de leerling rekenen op vervolgcoaching. De school die onthaalonderwijs inricht, krijgt middelen voor extra uren en beslist zelf over de concrete besteding ervan. Ook leerkrachten van de vervolgschool kunnen een beroep doen op vervolgcoaching.

Het aantal secundaire scholen (of schoolgemeenschappen) dat onthaalonderwijs aanbiedt, is beperkt. Je vindt er slechts enkele per provincie, meestal geconcentreerd in de (middel)grote steden of in de buurt van een asielcentrum.

❸ WIE IS MINDERJARIGE ANDERS-TALIGE NIEUWKOMER?

Een minderjarige anderstalige nieuwkomer heeft net als alle andere kinderen recht op onderwijs → zie fiche 1, en in het Nederlandstalig onderwijs bovendien recht op onthaalonderwijs.

De leerling hoeft niet te beschikken over een wettig verblijf om toegelaten te worden.
Maar hij moet wel aan een aantal voorwaarden voldoen.

Vijf voorwaarden voor het basisonderwijs:

- > vijf jaar of ouder zijn (of ten laatste op 31 december van het lopende schooljaar vijf jaar worden);
- > niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal hebben;
- > onvoldoende de onderwijstaal beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen;
- > maximaal negen maanden ingeschreven zijn in een school met het Nederlands als onderwijstaal (vakantie maanden juli en augustus niet meegerekend);
- > een nieuwkomer zijn, dat wil zeggen maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven.

Kinderen moeten tegelijkertijd aan deze vijf voorwaarden voldoen.

Er is één **uitzondering**. Voor kinderen die in een open opvangcentrum voor asielzoekers verblijven, blijft enkel voorwaarde 1 (leeftijd) behouden. De andere vervallen als de leerling een attest kan voorleggen van het asielcentrum waar hij verblijft.

Vijf voorwaarden voor het secundair onderwijs:

- > op 31 december volgend op de start van het schooljaar minstens twaalf en geen achttien jaar geworden zijn;
- > een nieuwkomer zijn, dat wil zeggen maximaal één jaar ononderbroken in België verblijven;
- > niet het Nederlands als thuistaal of moedertaal hebben;
- > onvoldoende de onderwijstaal beheersen om met goed gevolg de lessen te kunnen volgen;

- > maximaal negen maanden ingeschreven zijn (vakantie maanden juli en augustus niet inbegrepen) in een onderwijsinstelling met het Nederlands als onderwijstaal.

Voor de voorwaarde 1, 2 en 5 kan, op vraag van de school en in uitzonderlijke omstandigheden, een afwijking worden gevraagd. De aanvraag bevat een motivering door het CLB.

4 IS DEELNEMEN AAN ONTHAALONDERWIJS VERPLICHT?

Nee, de vrije schoolkeuze is voor elke leerling in België gewaarborgd.

Het gelijke onderwijskansendecreet bekrachtigt dat elke ouder zijn kind kan inschrijven in een school naar keuze in Vlaanderen en in het Nederlandstalig onderwijs in Brussel.

Het inburgeringdecreet bepaalt wel dat de minderjarige anderstalige nieuwkomer die zich in een onthaalbureau aanbiedt, bij voorkeur naar onthaalonderwijs wordt verwezen. Opgelet: een anderstalige nieuwkomer is niet verplicht zich bij een onthaalbureau aan te melden voor hij contact opneemt met een school .

Tip

Wil je weten of een kind recht heeft op onthaalonderwijs? Wil je weten of er een onthaalaanbod (basis- of secundair) wordt aangeboden in je regio? Meer info vind je bij je CLB of op de onderwijswebsite van de Vlaamse Gemeenschap www.ond.vlaanderen.be > onthaalonderwijs.

Bronnen

- > Ministeriële omzendbrief BaO van 30 juni 2006 'Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > basisonderwijs > instellingen en leerlingen > onthaalonderwijs
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13800>
- > Ministeriële omzendbrief SO 75 van 30 juni 2006 'Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers in het gewoon voltijds secundair onderwijs'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > onthaalonderwijs
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13123>
- > Decreet van 28 juni 2002 betreffende gelijke onderwijskansen-I
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > officieuze codificatie van de wetgeving > niveau-overschrijdend deel > gelijke onderwijskansen
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13298>
- > Decreet van 28 februari 2003 betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid (BS 8 mei 2003)
Zoekpad: www.binnenland.vlaanderen.be > inburgering > regelgeving > het inburgeringsdecreet
Link: http://www.binnenland.vlaanderen.be/inburgering/regelgeving/pdf/Decreet_Inburgering_gecoördineerde%20versie.pdf
- > Ministerieel besluit van 11 juni 2004 betreffende de richtlijnen voor de inburgering van minderjarige anderstalige nieuwkomers in het kader van het Vlaamse inburgeringsbeleid (BS 6 juli 2004)
Zoekpad: www.binnenland.vlaanderen.be > inburgering > regelgeving > de uitvoering van het inburgeringsbeleid
Link: <http://www.binnenland.vlaanderen.be/inburgering/regelgeving/pdf/MB%2011-06-04%20minderjarigen.pdf>

**UITTREKSEL UIT MINISTERIËLE OMZENDBRIEF SO 75
VAN 30 JUNI 2006**

2. DOELSTELLING VAN HET ONTHAALONDERWIJS

Het onthaalonderwijs heeft tot doel Nederlandsonkundige leerlingen, die onlangs in België zijn aangekomen, op te vangen, hen zo snel mogelijk Nederlands te leren en hen te integreren in de onderwijsvorm en studierichting die het nauwst aansluit bij de individuele capaciteiten van deze anderstalige nieuwkomer. Het onthaalonderwijs bevat daarom eerst een onthaaljaar. Het leerprogramma van het onthaaljaar is zeer sterk gericht op het verwerven van het Nederlands.

UITTREKSEL UIT HET DECREET VAN 28 JUNI 2002

Artikel III. 1. § 1. Elke leerling heeft recht op inschrijving in de school of vestigingsplaats, gekozen door zijn ouders. Is de leerling 12 jaar of ouder, dan gebeurt de schoolkeuze in samenspraak met de leerling. Bij de keuze van vestigingsplaats wordt rekening gehouden met het aanwezige onderwijsaanbod

**UITTREKSEL UIT HET MINISTERIEEL BESLUIT VAN
11 JUNI 2004**

Art. 2.

§ 1. Het onthaalbureau verwijst de minderjarige anderstalige nieuwkomer die zich aanmeldt of die wordt aangemeld door een derde, door naar het onthaalonderwijs.

§ 2. Het onthaalbureau informeert de minderjarige anderstalige nieuwkomer en zijn ouders of voogd over het recht op onderwijs in Vlaanderen, het onthaalonderwijs en het aanbod aan onthaalklassen conform de principes van het decreet gelijke onderwijskansen.

Adressen

- > Informatie over onthaalonderwijs: www.ond.vlaanderen.be > zoekindex > onthaalonderwijs
- > Informatie over opvang anderstalige nieuwkomers:
www.vclb-koepel.be > professionelen > kansen > nuttige teksten > anderstalige nieuwkomers

05

Kan een leerling zonder wettig verblijf zijn buitenlandse studiebewijzen gelijkwaardig laten verklaren?

ANTWOORD: Ja

IN DEZE FICHE

- 1 Gelijkwaardigheid buitenlandse studiebewijzen, niveau basisonderwijs
- 2 Gelijkwaardigheid buitenlandse studiebewijzen, niveau secundair onderwijs

Leerlingen zonder wettig verblijf die het geheel of een deel van het lager en/of secundair onderwijs in het buitenland gevolgd hebben, kunnen een **verzoek tot gelijkwaardigheid van hun buitenlands studiebewijs** indienen. Ze volgen daarbij dezelfde procedure als leerlingen met een wettig verblijf.

Als ze niet in het bezit zijn van hun originele studiebewijzen, kunnen ze de gelijkwaardigheid ook verkrijgen op basis van een **verklaring op eer** (tot en met het tweede leerjaar van de tweede graad secundair onderwijs).

1 GELIJKWAARDIGHEID BUITENLANDSE STUDIEBEWIJZEN, NIVEAU BASISONDERWIJS

Wanneer een leerling het basisonderwijs geheel of gedeeltelijk in het buitenland heeft doorlopen en in het Belgische *basisonderwijs* wil instromen, dan beslist de lagere school zelf in welk leerjaar het kind kan beginnen.

Wanneer diezelfde leerling in het *secundair onderwijs* wil instromen, moet de school een gelijkwaardigheid van de buitenlandse studiebewijzen niveau basisonderwijs aanvragen. Als de gelijkwaardigheid wordt toegekend, dan is dat de officiële bevestiging

dat zijn buitenlands studiebewijs gelijkwaardig is met het Belgisch getuigschrift basisonderwijs.

Zonder die gelijkwaardigheid kan een leerling niet als regelmatige leerling ingeschreven worden in het eerste leerjaar A van het secundair onderwijs, maar wel in het eerste leerjaar B.

Opgelet: de leerling kan wel als vrije leerling ingeschreven worden in het eer-

ste leerjaar A, maar het statuut van vrije leerling geeft geen recht op een officieel studiebewijs of attest. De leerling moet daarvoor naar de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap.

De aanvraag voor gelijkwaardigheid wordt ingediend door de school die de leerling opneemt, met behulp van het formulier 'Aanvraag van de gelijkwaardigheid van buitenlandse getuigschriften en diploma's met het Belgische getuigschrift'. (Zie: 'Formulieren' en 'Adressen' hieronder) Dat formulier bevat onder andere een zo volledig mogelijk overzicht van de studies die de leerling in het buitenland gevolgd heeft.

Aan het dossier worden enkele documenten toegevoegd:

- > de studiebewijzen die hij in het buitenland behaald heeft;
- > het schoolrapport van het laatst leerjaar lager onderwijs dat hij gevolgd heeft;
- > als hij in het buitenland ook al secundair onderwijs heeft gevolgd:
 - het schoolrapport van het eerste leerjaar secundair onderwijs;
 - indien mogelijk, ook een verklaring van de schooldirectie (in het land van herkomst) waaruit blijkt hoeveel leerjaren lager onderwijs de leerling heeft gevolgd, of hij de lagere studies al dan niet met vrucht heeft beëindigd en waartoe de gevolgde lagere studies in het betrokken land toegang verlenen.

Wanneer de buitenlandse studiebewijzen niet opgesteld zijn in het Nederlands, Frans, Engels of Duits, moet een Nederlandse vertaling bijgevoegd worden, opgesteld door een beëdigd vertaler aan een Belgische rechtbank.

Beschikt de leerling zonder wettig verblijf niet over de nodige studiebewijzen, dan is er een speciale regeling. Hij kan zijn gelijkwaardigheid verkrijgen op basis van een verklaring op eer over de studies die hij in het thuisland gevolgd heeft. De ouders of de personen die het ouderlijk gezag uitoefenen, geven die verklaring.

In dat geval dient de school het hierboven vermeld aanvraagformulier in samen met de schriftelijke verklaring.

📌 GELIJKWAARDIGHEID BUITENLANDSE STUDIEBEWIJZEN, NIVEAU SECUNDAIR ONDERWIJS

Leerlingen die het geheel of een deel van het secundair onderwijs in het buitenland gevolgd hebben, kunnen een verzoek tot gelijkwaardigheid van hun buitenlands studiebewijs indienen. De gelijkwaardigheid is belangrijk om als regelmatige leerling in het gepaste leerjaar van het secundair onderwijs te kunnen instromen.

De aanvraag wordt in principe ingediend door de (OKAN-) school waar de leerling zich inschrijft.

Beschikt de leerling over een in Nederland uitgereikt studiebewijs, dan is de school zelf bevoegd om de gelijkwaardigheid toe te kennen, behalve voor het middelbaar beroeps-

onderwijs in Nederland. De omzendbrief SOZ(89)11 bevat meer informatie over de gelijkwaardigheid van in Nederland uitgereikte studiebewijzen.

De school dient de aanvraag in met behulp van het formulier 'Aanvraag van de gelijkwaardigheid van een buitenlands studiebewijs met een Vlaams studiebewijs op secundair niveau'. Er wordt onder andere een kopie van de originele studiebewijzen bijgevoegd. (Zie 'Formulieren' en 'Adressen' hieronder.)

Ook in dit geval moeten documenten die in een andere taal dan het Nederlands, Frans, Engels of Duits zijn opgesteld, vergezeld zijn van een Nederlandse vertaling door een vertaler beëdigd aan een Belgische rechtbank.

Is de minderjarige leerling zonder wettig verblijfsstatuut niet in het bezit van de originele studiebewijzen, dan kan de gelijkwaardigheid ook verkregen worden op basis van een verklaring op eer. In dat geval kan de gelijkwaardigheid maximaal worden toegekend tot en met het *tweede leerjaar van de tweede graad (vierde jaar secundair)*. De aanvraag voor de gelijkwaardigheid gebeurt via een specifiek formulier ('Aanvraag van de gelijkwaardigheid van een buitenlands studiebewijs met een Vlaams studiebewijs op secundair onderwijs via een verklaring op eer') samen met de schriftelijke verklaring. Die verklaring wordt opgesteld door de persoon die het ouderlijk gezag uitoefent. (Zie 'Formulieren' en 'Adressen' hieronder.)

Bronnen

- > Ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 'Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen (niveauoverschrijdend) > leerplicht
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13382>
- > Ministeriële omzendbrief OND/II/2/ER/LL van 29 november 1993 'Gelijkwaardigheid van buitenlandse getuigschriften en diploma's, niveau basisonderwijs'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > basisonderwijs > instellingen en leerlingen > getuigschrift basisonderwijs
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13028>
- > Ministeriële omzendbrief SO/2004/01 van 8 januari 2004 'Gelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > gelijkwaardigheid buitenlandse getuigschriften en diploma's
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13445>
- > Ministeriële omzendbrief SOZ(89)11 van 31 juli 1989 'Gelijkwaardigheid van Nederlandse studiebewijzen'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > gelijkwaardigheid buitenlandse getuigschriften en diploma's
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=9396>

**UITTREKSEL UIT DE MINISTERIËLE OMZENDBRIEF
GD/2003/03 VAN 24 FEBRUARI 2003**

5. STUDIEBEKRACHTIGING

Wanneer een buitenlands studiebewijs kan worden voorgelegd kunnen de bestaande procedures voor het bekomen van de gelijkwaardigheid gehanteerd worden. Hiervoor verwijzen we naar de bestaande omzendbrieven OND/II/2/ER/LL van 29 november 1993 betreffende de gelijkwaardigheid van buitenlandse getuigschriften en diploma's, niveau basisonderwijs en SOZ (81)4 van 1 juni 1981 betreffende leerlingen uit den vreemde en/of houders van buitenlandse diploma's en studiegetuigschriften voor het secundair onderwijs. Het bewijs van gelijkwaardigheid wordt in het leerlingendossier bewaard. Wanneer geen studiebewijs kan worden voorgelegd, kan de gelijkwaardigheid ook verkregen worden, zoals dit voor het onthaalonderwijs reeds van toepassing is, op basis van een verklaring op eer over de precieze opleiding die gevolgd werd.

De persoon die het ouderlijk gezag uitoefent of in geval van niet begeleide minderjarigen, de minderjarige zelf, legt een schriftelijke verklaring af die gedateerd en ondertekend wordt.

Naast een verklaring in de eigen taal of contacttaal, moet steeds een verklaring in het Nederlands worden opgemaakt. Deze verklaringen worden in het dossier van de leerling ter beschikking gehouden van de verificatie en de inspectie.

Jongeren die studies gevolgd hebben in hun land van herkomst kunnen de gelijkwaardigheid die zij bekomen hebben op basis van een verklaring op eer, hetzij op basis van buitenlandse attesten, niet verliezen op grond van beslissingen die genomen worden m.b.t. het verblijfsrecht.

Opmerking: 'SOZ (81)4 van 1 juni 1981 betreffende leerlingen uit den vreemde en/of houders van buitenlandse diploma's en studiegetuigschriften voor het secundair onderwijs' is vervangen door 'SO/2004/01 Gelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen'.

Formulieren

> **Basisonderwijs**

Formulier Aanvraag van de gelijkwaardigheid van buitenlandse getuigschriften en diploma's met het Belgische getuigschrift. (Bijlage bij de ministeriële omzendbrief OND/II/2/ER/LL van 29 november 1993 over 'Gelijkwaardigheid van buitenlandse getuigschriften en diploma's, niveau basisonderwijs', zie hierboven)

Link: http://edulex.vlaanderen.be/edulex/ozb/13028_bijlage.doc

> **Secundair onderwijs**

• Formulier 'Aanvraag van de gelijkwaardigheid van een buitenlands studiebewijs met een Vlaams studiebewijs op secundair niveau'. (Bijlage bij de ministeriële omzendbrief SO/2004/01 van 8 januari 2004 over 'Gelijkwaardigheid van buitenlandse studiebewijzen', zie hierboven)

Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/secundair/gelijkwaardigheid/gelijkwaardigheid-aanvraag.htm>

• Formulier 'Aanvraag van de gelijkwaardigheid van een buitenlands studiebewijs met een Vlaams studiebewijs op secundair onderwijs via een verklaring op eer'

Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/secundair/gelijkwaardigheid/gelijkwaardigheid-aanvraag.htm>

Adressen

> Waar gelijkwaardigheid aanvragen van een buitenlands studiebewijs, niveau lager onderwijs?

Agentschap voor Onderwijsdiensten
Afdeling Scholen Basisonderwijs en CLB
Hendrik Consciencegebouw (4de verdieping)
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

> Waar gelijkwaardigheid aanvragen van een buitenlands studiebewijs, niveau secundair onderwijs?

Agentschap voor Onderwijsdiensten
Scholen Secundair Onderwijs en DKO
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel

06

—
Heeft een leerling zonder wettig verblijf recht op een school- en studietoelage?
—

ANTWOORD: Nee

—
Heeft een leerling zonder wettig verblijf recht op een jaarlijkse leeftijdsbijslag (de vroegere schoolpremie)?
—

ANTWOORD: Uitzonderlijk

IN DEZE FICHE

- ❶ De school krijgt werkingsmiddelen voor leerlingen zonder wettig verblijf
- ❷ Het leerplichtonderwijs is voor iedereen gratis toegankelijk
- ❸ School- en studietoelage
- ❹ Jaarlijkse leeftijdsbijslag (vroegere schoolpremie)
- ❺ Tussenkost in de schoolkosten voor gezinnen met minderjarige kinderen die verblijven in een opvangvoorziening

De **school** krijgt werkingsmiddelen voor haar leerlingen zonder wettig verblijf.

Gezinnen zonder wettig verblijf die geen recht op steun of opvang hebben, krijgen geen tussenkost voor de schoolkosten van hun schoolgaande kinderen.

Gezinnen die uitzonderlijk recht hebben op financiële steun via het OCMW kunnen een verhoogde uitkering krijgen. Voor gezinnen die recht hebben op materiële opvang betaalt de opvangvoorziening de schoolkosten.

❶ DE SCHOOL KRIJGT WERKINGSMIDDELEN VOOR LEERLINGEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

—
De school krijgt werkingsmiddelen voor elke regelmatige leerling die er ingeschreven is en er school loopt, ook die zonder een wettig verblijfsstatuut. Een regelmatige leerling is een leerling die aan de toelatingsvoorwaarden voldoet van het leerjaar waarin hij is ingeschreven en die het geheel van de vorming van dat leerjaar werkelijk en regelmatig volgt, behalve in geval van gewettigde afwezigheid.

De omzendbrief *Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut* (24 februari 2003) schrijft daarover: “In 1994 werd tussen de Vlaamse minister van Onderwijs en de federale minister van Binnenlandse Zaken afgesproken

dat kinderen zonder wettig verblijfsstatuut subsidieerbaar of financierbaar zijn.”

Scholen krijgen bijkomende werkingsmiddelen naarmate ze leerlingen hebben die beantwoorden aan bepaalde indicatoren. Meer info hierover: www.agodi.be/faq.

2 HET LEERPLICHTONDERWIJS IS VOOR IEDEREEN GRATIS TOEGANKELIJK

De toegang tot het leerplichtonderwijs is gratis. Maar naar school gaan brengt kosten mee: maaltijden, voor- en naschoolse opvang, uitstapjes, lesmateriaal. Die kosten variëren vaak met het onderwijsniveau en de studierichting. De omzendbrief rond kostenbeheersing in het basisonderwijs en de omzendbrief *Zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs* geven hier richtlijnen over. Ze bepalen dat de school aan de ouders geen bijdragen mag vragen voor onderwijsgebonden kosten die noodzakelijk zijn om een eindterm te bereiken of een ontwikkelingsdoel na te streven. Ouders moeten door middel van het schoolreglement vooraf – dat is bij het begin van het schooljaar – een zicht krijgen op de kosten die in de loop van het schooljaar gemaakt zullen worden voor alle andere activiteiten. Die regeling is sinds het schooljaar 2008-2009 nog duidelijker geworden door de invoering van de maximumfactuur.

3 SCHOOL- EN STUDIETOELAGE

Voor veel ouders blijven de kosten voor het onderwijs van hun kinderen, ondanks deze kostenbeperkende maatregelen, moeilijk om dragen. Voor ouders met een bescheiden inkomen bestaat er sinds enkele jaren een schooltoelage (voor basis- en secundair onderwijs) en een studietoelage (voor het hoger onderwijs). Die toelage is bedoeld om de overblijvende schoolkosten te betalen.

Kinderen zonder wettig verblijf komen niet in aanmerking voor de school- of studietoelage. Het decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap van 8 juni 2007 vermeldt immers drie toekenningsvoorwaarden. Een daarvan is gekoppeld aan de nationaliteit van de leerling. Het decreet somt alle verblijfstitels op die in aanmerking komen als het kind geen Belg is. Kinderen zonder wettig verblijf komen niet in aanmerking.

4 JAARLIJKSE LEEFTIJDBIJSLAG (VROEGERE SCHOOLPREMIE)

De jaarlijkse leeftijdsbijslag (vroegere schoolpremie) is een toeslag die automatisch samen met de kinderbijslag van de maand juli wordt uitbetaald. Sinds 2009 geldt dat voor kinderen van 0 tot 24 jaar. Omdat de jongste categorie nog niet schoolplichtig is, is de term ‘schoolpremie’ vervangen door ‘jaarlijkse leeftijdsbijslag’.

Wie (wit) werkt heeft recht op kinderbijslag, en krijgt automatisch de jaarlijkse leeftijdsbijslag. Omdat mensen zonder wettig verblijf niet mogen werken komen ze daarvoor in principe niet in aanmerking.

Bepaalde andere situaties (ingeschreven zijn als werkloze, pensioengerechtigd, invalide, wees zijn, als student al vijf jaar in België verblijven) geven ook recht op kinderbijslag. Mensen zonder wettig verblijf bevinden zich nooit of zelden in zo'n situatie.

Mensen zonder wettig verblijf hebben ook geen recht op de gewaarborgde kinderbijslag die de Rijksdienst voor Kinderbijslag voor Werknemers (RKW) uitkeert aan mensen die niet werken en die zich ook niet in de gelijkgestelde situaties bevinden.

Mensen zonder wettig verblijf zijn in principe ook uitgesloten van OCMW-steun. Eén uitzondering: sommige gezinnen zonder wettig verblijf krijgen als gevolg van een beroepsprocedure bij de Raad van State financiële steun van een OCMW (niet meer mogelijk sinds de vernieuwde asielprocedure – 1 juni 2007). Zij kunnen een verhoogde OCMW-uitkering krijgen (gewaarborgde gezinsbijslag en jaarlijkse leeftijdsbijslag voor kinderen tot 18 jaar).

De meeste gezinnen zonder wettig verblijf krijgen echter geen financiële steun, en dus ook niet de jaarlijkse leeftijdsbijslag.

5 TUSSENKOMST IN DE SCHOOLKOSTEN VOOR GEZINNEN MET MINDERJARIGE KINDEREN DIE VERBLIJVEN IN EEN OPVANGVOORZIENING

Sommige gezinnen zonder wettig verblijf met minderjarige kinderen hebben recht op materiële opvang in een opvangvoorziening (bv. een opvangcentrum voor asielzoekers of een lokaal opvanginitiatief van een OCMW). In dat geval betaalt de opvangvoorziening de schoolkosten.

De meeste gezinnen zonder wettig verblijf verblijven niet in een opvangvoorziening. Zij moeten de schoolkosten zelf betalen.

Wanneer dat moeilijk of onmogelijk is, kunnen ze samen met de school een oplossing zoeken.

De school moet in het schoolreglement aangeven hoe ze betalingsmoeilijkheden aanpakt. In sommige steden bestaan daarvoor solidariteitsfondsen.

Bronnen

- > Decreet van 8 juni 2007 betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap (Titel III – Nationaliteitsvoorwaarde artikel 1§2)
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > officiële codificatie van de wetgeving > niveauoverschrijdend deel > studiefinanciering
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/EDULEX/database/document/document.asp?docid=13892>
- > Ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 'Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen (niveauoverschrijdend) > leerplicht
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13382>
- > Ministeriële omzendbrief BaO/2007/05 van 22 juni 2007 'Kostenbeheersing in het basisonderwijs'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > basisonderwijs > instellingen en leerlingen > kostenbeheersing
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/zorgvuldigbestuur/Omzendbrief%20BaO-2007-05%20van%2022-06-2007.htm>
- > Ministeriële omzendbrief SO 78 van 27 november 2001 betreffende 'Zorgvuldig bestuur in het secundair onderwijs'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > zorgvuldig bestuur
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13180>
- > Omzendbrief 1 september 2006 aan de OCMW's betreffende de toekenning van een schoolpremie door het OCMW aan steungerechtigde vreemdelingen
Zoekpad: www.mi-is.be > Thema 'Integratie' > vreemdelingen > Omz. > 2006-09-01
Link: <http://www.mi-is.be/themes/integration/MH/content/OB%202007-08-24%20NL.pdf>
- > Samengeordende wetten betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders van 19 december 1939, art. 44ter
Programmawet van 8 juni 2008, kanselarij van de eerste minister, Afdeling 1, artikel 14 (voert het artikel 44ter in):
Link: http://www.juridat.be/cgi_loi/loi_N.pl?cn=2008060830
- > Informatie over de kinderbijslag (reglementering en aanvraagformulier): www.rkw.be > 'Welkom' voor Nederlands > Voor wie betaalt de RKW Kinderbijslag? > Gewaarborgde gezinsbijslag - als buitenlander
Link: <http://www.rkw.be/Nl/Allowance/gfaForeignWho.php>
- > Informatie over de contactgegevens van je provinciaal bureau: www.rkw.be > 'Welkom' voor Nederlands > Contact
Link: <http://www.rkw.be/Nl/Info/Contact/contact.php>

07

Heeft een leerling zonder wettig verblijf recht op een diploma, getuigschrift of attest?

ANTWOORD: Ja

IN DEZE FICHE

- ❶ Via de school
- ❷ Via de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap

Een leerling zonder wettig verblijf die als regelmatige leerling ingeschreven is en op het einde van de studieperiode geslaagd is, heeft recht op een diploma, getuigschrift of attest. Een diploma, getuigschrift of attest kan ook behaald worden via de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap.

❶ VIA DE SCHOOL

Elke regelmatige leerling die op het einde van de studieperiode geslaagd is, heeft, ongeacht het verblijfsstatuut, recht op een diploma, getuigschrift of attest. Dat wordt uitdrukkelijk vermeld in de omzendbrief inzake het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut van 24 februari 2003.

Wie is een regelmatige leerling?

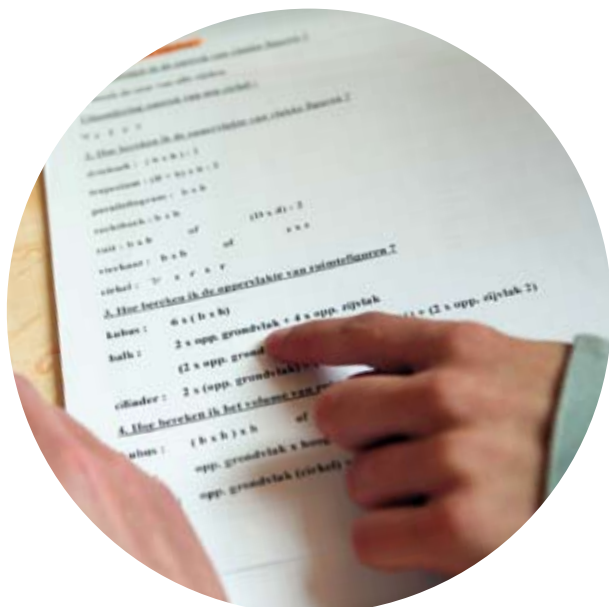
- > De leerling voldoet aan de toelatingsvoorwaarden van het leerjaar waarin hij ingeschreven is.
- > Hij volgt het geheel van de vorming van dat leerjaar werkelijk en regelmatig (behalve gewettigde afwezigheden).

Een vrije leerling heeft geen recht op officiële studiebevestiging. De leerling moet daarvoor naar de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap.

❷ VIA DE EXAMENCOMMISSIE VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Er zijn geen voorwaarden inzake leeftijd, vooropleiding en verblijfsstatuut om aan de examens van de examencommissie deel te nemen.

Om het behaalde diploma, getuigschrift of attest te kunnen afgeven, kan de voorzitter van de examencommissie "ook andere documenten in aanmerking nemen die op afdoende wijze de identiteit van de geslaagde kandidaat aantonen". Zo is er geen probleem voor leerlingen zonder wettig verblijf die bijvoorbeeld geen (gelegaliseerde) geboorteakte hebben.

Bronnen

- > Ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 'Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen (niveau-overschrijdend) > leerplicht
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13382>
- > Ministerieel Besluit van 17 oktober 1991 houdende de organisatie en het programma van de examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap voor het voltijds secundair onderwijs, BS 24 december 1991 en aanpassingen van dit Ministerieel Besluit op 18 april 2005 en 30 maart 2006.
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > officiële codificatie van de wetgeving > secundair onderwijs > examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=12943>

UITTREKSEL UIT DE MINISTERIËLE OMZENDBRIEF GD/2003/03 VAN 24 FEBRUARI 2003

5. STUDIEBEKRACHTIGING

Aan iedere leerling – ongeacht zijn verblijfsstatuut – die op regelmatige wijze de lessen heeft gevolgd en op het einde van de studieperiode geslaagd is, moet een getuigschrift/diploma afgeleverd worden.

UITTREKSEL UIT HET MINISTERIEEL BESLUIT VAN 17 OKTOBER 1991

AFDELING 6. BEKRACHTIGING VAN DE EXAMENS

Artikel 39. De geslaagde kandidaat ontvangt slechts zijn getuigschrift, diploma of attest na voorlegging van een uittreksel uit het geboorteregister. (M.B. 18-4-2005)
De voorzitter kan evenwel ook andere documenten in aanmerking nemen die op afdoende wijze de identiteit van de geslaagde kandidaat aantonen. (M.B. 30-3-2006)

Adressen

- > Examencommissie van de Vlaamse Gemeenschap
 - *Postadres*
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15, 1210 Brussel
 - *Bezoekadres* (enkel na telefonische afspraak)
Materiaalstraat 67, 1070 Anderlecht
- > Contactnummers en informatiebrochure:
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be> > A-Z index > examencommissie secundair onderwijs
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/secundair/examencommissie/default.htm>

08

Kan een leerling zonder wettig verblijf een verblijfsstatuut krijgen doordat hij onderwijs volgt?

ANTWOORD: **Nee**

IN DEZE FICHE

- ❶ Onderwijs volgen speelt onrechtstreeks een rol
- ❷ Onderwijs volgen speelt rechtstreeks een rol

Onderwijs volgen creëert geen rechten op een wettig verblijfsstatuut.

In twee gevallen speelt het schoollopen wel een rol in de verblijfs-situatie:

- onrechtstreeks, bij de beoordeling van een regularisatieaanvraag voor gezinnen met schoolgaande kinderen
- rechtstreeks, in het kader van een verlenging van het bevel tot het verlaten van het grondgebied

De omzendbrief betreffende het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut (GD/2003/03 van 24 februari 2003) stelt uitdrukkelijk dat “de inschrijving op een school, het schoollopen of het behalen van een getuigschrift of diploma op geen enkele wijze voor de betrokkene zelf, noch voor zijn/haar familie enige garantie kan bieden en geen rechten creëert m.b.t. de asielprocedure, het verblijfsrecht, de toepassing van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen”.

In twee gevallen kan schoollopen wel invloed hebben op de verblijfsrechtelijke positie.

❶ ONDERWIJS VOLGEN SPEELT ONRECHTSTREEKS EEN ROL

Onderwijs volgen kan **onrechtstreeks** een rol spelen bij een regularisatieaanvraag. Schoollopen is bij een regularisatieaanvraag soms een extra element waardoor iemand aan de regularisatiecriteria kan voldoen.

Op 19 juli 2009 omschreef de regering de criteria voor regularisatie in een nieuwe instructie aan de Dienst Vreemdelingenzaken.

Ze onderscheidt twee grote criteria.

- > **Criterium ‘langdurige procedures’** (categorieën 1.1 en 1.2 van de instructie):

Er gelden kortere termijnen om in aanmerking te komen voor regularisatie “voor de vreemdeling die één of meerdere kinderen ten laste heeft en onderhoudt, die regelmatig school liepen in het kleuter, lager, secundair en/of hoger onderwijs tijdens de duur van de asielprocedure en/of tijdens de periode van verblijf volgend op de asielprocedure”.

- > **Criterium ‘bepaalde prangende humanitaire situaties’:**

Families met schoolgaande kinderen met een afgesloten of hangende asielprocedure (categorie 2.7 van de instructie) moeten onder andere aantonen dat “de (een) schoolgaand(e) kind(eren) minstens sedert 1 september 2007 school liep(en) in een door de één van de Gemeenschappen georganiseerde, erkende of gesubsidiëerde onderwijsinstelling waar ze regelmatig de lessen gevolgd hebben in het kleuter-, lager, secundair onderwijs en/of hoger onderwijs tijdens de duur van de asielprocedure en/of tijdens de periode van verblijf volgend op de asielprocedure”.

Vreemdelingen die een duurzame lokale verankering in België kunnen aantonen (categorie 2.8 van de instructie), kunnen ook in aanmerking komen voor regularisatie als zij dat aanvragen tussen 15 september en 15 december 2009. Een van de feitelijke elementen die in overweging genomen kunnen worden zijn de sociale banden in België. De instructie geeft als voorbeeld ‘de schoolloopbaan en inburgering van de kinderen’.

② ONDERWIJS VOLGEN SPEELT RECHTSTREEKS EEN ROL

Onderwijs volgen kan **rechtstreeks** een rol spelen bij een verlenging van een bevel om het grondgebied te verlaten. Gezinnen met minderjarige schoolgaande kinderen die een

aanvraag indienen en aan bepaalde voorwaarden voldoen, kunnen voor een bepaalde periode een opschorting van het bevel tot het verlaten van het grondgebied krijgen.

→ [zie fiche 9](#)

Bronnen

- > Ministeriële omzendbrief **GD/2003/03** van 24 februari 2003 'Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut'.
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen (niveauoverschrijdend) > leerplicht
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13382>
- > Instructie m.b.t. de toepassing van het oude artikel 9,3 en het artikel 9bis van de vreemdelingenwet
Link: http://www.dofi.fgov.be/nl/Instructie_9_3.pdf
Meer info op: <http://www.vmc.be/vreemdelingenrecht/wegwijs.aspx?id=81> of via zoekpad www.vreemdelingenrecht.be > wegwijs > verblijfsstatuten > regularisatie (art.9bis)
- > Omzendbrief NO/205/SH/AS/MPV van 10 november 1983 'Inschrijving van leerlingen in onderwijsinrichtingen' (enkel voor secundair onderwijs).
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen (niveau-overschrijdend) > inschrijving
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=9075>
- > Bouckaert, S., 'Onderwijs voor minderjarige vreemdelingen zonder wettig verblijf: ontwikkelingen in regelgeving en rechtspraak'. In: *Tijdschrift voor onderwijsrecht en onderwijsbeleid*, jaargang 2007-2008, mei-juni-juli-augustus 2008, p. 400-404.

Nieuwe instructie regularisatie 2009

De federale regering maakte in 2009 nieuwe criteria bekend voor de regularisatie van het verblijf van mensen zonder wettig verblijf. Ze deed dat in een instructie aan de Dienst Vreemdelingenzaken op 19 juli 2009. Meer info over de criteria vind je op www.vreemdelingenrecht.be.

De school kan van hulpverleners, advocaten of ouders van leerlingen zonder wettig verblijf de vraag krijgen naar een attest om bij de aanvraag tot regularisatie te voegen.

Meer info over attesten van de school vind je op www.vmc.be/toolbox > rechtspositie > regularisatie > informatie voor scholen over attesten.

Scholen die andere vragen krijgen, kunnen gezinnen doorverwijzen naar een gespecialiseerde dienst in de buurt. Adressen vind je op www.vreemdelingenrecht.be > rechtshulp.

09

Kan een leerling zonder wettig verblijf tijdens het schooljaar uitgewezen worden?

ANTWOORD: Ja. Behalve als de familie een tijdelijke opschorting krijgt van de Dienst Vreemdelingen-zaken

IN DEZE FICHE

- 1 Verzoek tot opschorting
- 2 Wie komt in aanmerking voor de opschorting?
- 3 Vanaf wanneer kunnen ze de opschorting aanvragen?
- 4 Tot wanneer loopt de opschorting?
- 5 Hoe opschorting aanvragen?
- 6 Hoe verloopt de aanvraag en wat zijn de gevolgen voor de leerling en zijn gezin?

Gezinnen zonder wettig verblijf kunnen altijd uitgewezen worden. Als er schoolgaande kinderen zijn, kunnen ze wel een verzoek indienen om het vertrek uit te stellen tot het einde van het schooljaar. Dat verzoek moet goedgekeurd worden door de Dienst Vreemdelingenzaken. Het verzoek is bekend onder de naam **Opschorting van het bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) voor families met schoolgaande kinderen jonger dan 18 jaar.**

1 VERZOEK TOT OPSCHORTING

Gezinnen zonder wettig verblijf kunnen altijd aangehouden worden, met het oog op een uitwijzing. Soms krijgen ze het bevel om het grondgebied te verlaten. Als er schoolgaande kinderen zijn, kan de familie de Dienst Vreemdelingenzaken (DVZ) verzoeken om het vertrek uit te stellen.

Dit verzoek staat bekend onder de term 'Opschorting van het bevel om het grondgebied te verlaten (BGV) voor families met schoolgaande kinderen jonger dan 18 jaar'.

De mogelijkheid tot opschorting staat expliciet vermeld in de *Omzendbrief van 29 april 2003 betreffende de verwijdering van gezinnen met schoolgaand(e) kind(eren) van minder dan 18*

jaar. – Optreden van politiediensten in scholen van toenmalig minister van Binnenlandse zaken Antoine Duquesne.

Als de familie geen opschorting aanvraagt, of niet aan de voorwaarden voldoet, kan ze uitgewezen worden in de loop van het schooljaar.

2 WIE KOMT IN AANMERKING VOOR DE OPSCHORTING?

Opschorting is mogelijk voor ouders met kinderen jonger dan achttien jaar die aan de volgende twee voorwaarden voldoen:

- > een kind volgt onderwijs in een lagere of secundaire school (alle richtingen)
- > ze kregen een bevel om het grondgebied te verlaten (BGV). Opschorting is enkel mogelijk voor een bevel dat vanaf 1 januari van dat schooljaar uitgereikt is.

De opschorting geldt enkel voor de leden van het kerngezin van de leerling zonder wettig verblijf. Dat zijn: de ouder(s), de samenwonende partner van de ouder, de inwonende broers en zussen die zelf nog geen gezin hebben en eventueel inwonende ascendenten (grootouders).

In de praktijk geeft de Dienst Vreemdelingenzaken ook een verlenging aan jongeren die op het moment van hun

aanvraag achtien jaar zijn geworden en wachten op hun eindexamen.

3 VANAF WANNEER KUNNEN ZE DE OPSCHORTING AANVRAGEN?

De betrokkenen kunnen de opschorting van het BGV vanaf de paasvakantie aanvragen. De aanvraag wordt enkel in aanmerking genomen voor een BGV dat in hetzelfde jaar is afgegeven (dus vanaf 1 januari).

Dat BGV moet bovendien volgen op een negatieve beslissing in de laatste verblijfsprocedure. Vroegere of latere bevelen worden niet in aanmerking genomen.

Bijvoorbeeld: als een gezin al jaren niet meer beschikt over een wettig verblijf zal de aanvraag niet worden goedgekeurd omdat ze niet gestoeld is op een recent afgeleverd BGV.

4 TOT WANNEER LOOPT DE OPSCHORTING?

In de omzendbrief van 29 april 2003 staat: *“Voor gezinnen met schoolgaande kinderen van minder dan 18 jaar, kan de Dienst Vreemdelingenzaken beslissen dat de uitvoering van een verwijderingmaatregel, genomen in de periode vanaf het begin van de paasvakantie tot het einde van het schooljaar, opgeschort wordt tot het einde van het schooljaar. Een verlenging in geval van tweede zittijd kan door de Dienst Vreemdelingenzaken overwogen worden.”* In de praktijk wordt de verlenging meestal toegestaan tot eind juni, en wordt geen rekening gehouden met herexamens.

Na het aflopen van de tijdelijke verlenging wordt niet opnieuw een BGV gegeven. Vanaf het begin van de zomervakantie kunnen gezinnen van wie het verzoek ingewilligd werd, opnieuw aangehouden worden met het oog op een gedwongen uitwijzing.

5 HOE OPSCHORTING AANVRAGEN?

De aanvraag wordt schriftelijk per fax bezorgd aan het Bureau C van de Dienst Vreemdelingenzaken.

De aanvraag kan gebeuren door de ouder(s), een advocaat of hulpverlener. Ze hoeft niet ondertekend te zijn door de ouders.

De aanvrager moet een recent bewijs bijvoegen dat de leerling op het moment van de aanvraag school loopt. Het inschrijvingsbewijs in de school volstaat niet. Dat dateert immers vaak van september van het lopende schooljaar en zegt niets over de regelmatige aanwezigheid op school op het moment van de aanvraag zelf.

Andere documenten zijn niet nodig.

6 HOE VERLOOPT DE AANVRAAG EN WAT ZIJN DE GEVOLGEN VOOR DE LEERLING EN ZIJN GEZIN?

De aanvraag wordt in principe binnen de twee dagen behandeld.

Bureau C maakt zijn beslissing bekend via de dienst die de aanvraag voor de ouders heeft gedaan of via de gemeente.

> **Bureau C aanvaardt de aanvraag:** de betrokken familie krijgt een tijdelijke opschorting van het BGV waardoor ze tijdelijk wettig verblijft tot het einde van het schooljaar.

Bureau C stuurt instructies naar de gemeente om de verlenging uit te voeren. De gemeente nodigt de betrokkene(n) daartoe uit met het document dat verlengd moet worden (meestal het recentste BGV).

De familie verblijft tijdelijk legaal tot het einde van het schooljaar.

- Als de familie maatschappelijke dienstverlening kreeg van een OCMW (meestal in de vorm van financiële steun), wordt die steun verlengd voor de duur van de opschorting van het BGV.
- Als de familie materiële opvang kreeg in een Lokaal Opvanginitiatief van een OCMW, of een open opvangcentrum, blijft ze die opvang genieten.

> **Bureau C weigert de aanvraag:** bureau C informeert de aanvrager (niet de gemeente!) over de weigering. Bij een weigeringsbeslissing krijgt hij geen nieuw BGV. De betrokken familie kan opnieuw aangehouden worden met het oog op een uitwijzing.

Bron

> Omzendbrief. 29 april 2003 van Minister van Binnenlandse Zaken, A. Duquesne, betreffende de verwijdering van gezinnen met schoolgaand(e) kind(eren) van minder dan 18 jaar. – Optreden van politiediensten in scholen, BS 13 juni 2003.

Zoekpad: www.dofi.fgov.be > binnenlandse zaken > reglementering > omzendbrieven > 2003 > BS > 13 juni 2003

Link: <http://reflex.raadvst-consetat.be/reflex/pdf/Mbbs/2003/06/13/81978.pdf>

Adres

- > Bovenstaande procedure werd nagekeken door een attaché van de Dienst Vreemdelingenzaken, Directie controle binnenland, Bureau C (correspondentie november 2007, maart/april 2008).
- > Bureau C van de Dienst Vreemdelingenzaken
Mevrouw Marie-Louise Eloy
T 02 793 83 33 / Fax: 02 274 66 11

UITTREKSEL UIT DE OMZENDBRIEF VAN 29 APRIL 2003 2. TIJDELIJKE SCHORSING VAN DE UITVOERING VAN EEN VERWIJDERINGMAATREGEEL.

Voor gezinnen met schoolgaande kinderen van minder dan 18 jaar, kan de Dienst Vreemdelingenzaken beslissen dat de uitvoering van een verwijderingmaatregel, genomen in de periode vanaf het begin van de paasvakantie tot het einde van het schooljaar, opgeschort wordt tot het einde van het schooljaar.

Een verlenging in geval van tweede zittijd kan door de Dienst Vreemdelingenzaken overwogen worden.

Deze maatregel kan enkel betrekking hebben op de leden van het kerngezin van het betrokken kind.

Onder "leden van het kerngezin van het betrokken kind" wordt verstaan :

- > de ouder(s);
- > de samenwonende partner van de ouder;
- > de inwonende broers en zussen, die nog geen eigen gezin hebben;
- > de inwonende ascendenten.

10

Mag een leerling zonder wettig verblijf tijdens de lessen in de school opgepakt worden in het kader van een uitwijzing?

ANTWOORD: **Neen**

De politie mag leerlingen zonder wettig verblijf niet afhalen tijdens de schooltijd. Wanneer ze toch optreedt bij de schoolpoort, of in de buurt van de school, moet ze zich aan bepaalde afspraken houden. Die liggen vast in een omzendbrief.

Sinds 1994 hebben de Vlaamse minister van Onderwijs en de federale minister van Binnenlandse Zaken een afspraak: politiediensten zullen kinderen zonder wettig verblijf niet opsporen via de school.

Naar aanleiding van een concreet incident in 2002 is die afspraak hernieuwd en geformaliseerd in een *Omzendbrief van 29 april 2003 betreffende de verwijdering van gezinnen met schoolgaand(e) kind(eren) van minder dan 18 jaar. - Optreden van politiediensten in scholen.*

De omzendbrief geeft politiediensten een duidelijk kader waarbinnen ze kunnen opereren. Zo wil de overheid vermijden dat leerlingen zonder wettig verblijf van de schoolbanken geplukt worden.

De omzendbrief schrijft de volgende werkwijze voor.

De politie mag leerlingen zonder wettig verblijf **niet afhalen tijdens de schooltijd** in de school. Bij voorkeur treedt ze op vóór schooltijd. Er wordt aangeraden om de kinderen of jongeren niet op te wachten aan de schoolpoort. Dat kan enkel worden toegestaan:

- > als er een gevaar bestaat dat het kind aan de schoolpoort wordt achtergelaten;
- > wanneer de ouders niet meer in staat zijn om het kind thuis op te wachten omdat ze door de politie zijn aangehouden.

Als politiediensten toch optreden **bij de schoolpoort** of in **de nabijheid van de school**, moeten ze zich houden aan de volgende afspraken:

- > de politie treedt op in burger en moet zich legitimeren;
- > de directie van de school wordt vooraf ingelicht. De school wordt bij de uitvoering van de opdracht betrokken om een betere begeleiding van de leerling te verzekeren;
- > bij de uitvoering van de opdracht zijn de politiemensen, indien mogelijk, vergezeld door een familielid van de leerling. Als dat onmogelijk is moet de politie proberen een beroep te doen op een tolk als het kind onvoldoende Nederlands, Frans, Duits of Engels spreekt.

Opmerking

In de omzendbrief staat: *“De schooldirectie wordt in elk geval op de hoogte gebracht door de betrokken politiedienst, indien een schoolgaand kind niet meer naar de school zal komen, naar aanleiding van de uitvoering van een verwijderingsmaatregel.”* In de praktijk gebeurt dat zelden.

Ook de Dienst Vreemdelingenzaken zal de school niet op eigen initiatief informeren over kinderen of jongeren die gerepatrieerd zijn of opgesloten zijn in een gesloten centrum. Wanneer een school informatie wil over een afwezige leerling zonder wettig verblijf kan ze contact opnemen met het bureau C van de DVZ.

Bron

> Omzendbrief van 29 april 2003 betreffende de verwijdering van gezinnen met schoolgaand(e) kind(eren) van minder dan 18 jaar. - Optreden van politiediensten in scholen, BS 13 juni 2003.

Zoekpad: www.dofi.fgov.be > binnenlandse zaken > reglementering > omzendbrieven > 2003 > BS 13 juni 2003

Link: <http://reflex.raadvst-consetat.be/reflex/pdf/Mbbs/2003/06/13/81978.pdf>

Adres Dienst Vreemdelingenzaken

- > Bureau C
Tel 02 793 83 29
- > Briefwisseling kan via:
Dienst Vreemdelingenzaken
World Trade Center, tower II
Antwerpsesteenweg 59 B, 1000 Brussel

11

Mag een leerling zonder wettig verblijf stage lopen?

ANTWOORD: Ja

Mensen zonder wettig verblijf kunnen niet legaal werken in België. Naast de voorwaarde van een wettig verblijf hebben vreemdelingen vaak ook een arbeidskaart nodig om legaal tewerkgesteld te worden.

Minderjarige leerlingen die in hun studierichting stage moeten lopen zijn vrijgesteld van een arbeidskaart.

Mensen zonder wettig verblijf kunnen niet legaal werken in België. Naast de voorwaarde van een wettig verblijf hebben vreemdelingen vaak ook een arbeidskaart nodig om legaal te kunnen werken.

Er zijn echter twee uitzonderingen gemaakt op die principes, om het recht op onderwijs voor leerlingen zonder wettig verblijf te vrijwaren. Het Koninklijk Besluit van 9 juni 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers maakt in twee gevallen legale tewerkstelling zonder arbeidskaart (vrijstelling) mogelijk voor vreemde studenten, ook als ze niet wettig in België verblijven:

- > **Leerlingenstages:** alle studenten, dus ook minderjarige leerlingen, die in hun studierichting verplicht stage moeten lopen;
- > Deeltijds leren en werken: leerlingen die nog geen achttien zijn en die leren en werken combineren.

→ zie fiche 12

Een stage is een buitenschoolse vorm van opleiding en vorming. De stagiair neemt deel aan het arbeidsproces op de stageplaats. Voor een bedrijf is een stagiair een gelijkgestelde werknemer. Leerlingenstages verlopen dus conform de arbeids- of dienstregelingen van de plaats waar stage wordt gelopen.

De Vlaamse overheid bevestigt de federale regelgeving (vrijstelling van arbeidskaart voor leerlingenstages). In de ministeriële omzendbrief SO/2002/09 van 16 september 2002 staat dat alle leerlingen van het structuuronderdeel waarin leerlingenstages zijn opgenomen, zonder onderscheid tot de stage moeten kunnen worden toegelaten. Het recht op onderwijs voor minderjarigen en het principe dat elke leerling in een school kan worden ingeschreven, wordt dus doorgetrokken tot de stages. De omzendbrief baseert zich op het gewijzigde KB van 9 juni 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

In de praktijk zijn vooral in het programma van het technisch en beroepsonderwijs verplichte stages in ondernemingen opgenomen. Stagiairs hebben – ongeacht hun verblijfsstatuut – geen arbeidskaart nodig om stage te kunnen lopen. De vrijstelling van arbeidskaart impliceert ook dat de werkgever geen arbeidsvergunning nodig heeft om een leerling zonder wettig verblijf tot een stage toe te laten. Er is geen leeftijdsbeperking: ook als de stagiair(e) meerderjarig wordt, is geen arbeidskaart vereist.

Opmerking

Voor sommige stagegebonden voorwaarden zijn de bewijsstukken voor leerlingen zonder wettig verblijf moeilijk verkrijgbaar, bijvoorbeeld een bewijs van goed zedelijk gedrag.

Bronnen

- > Koninklijk Besluit van 9 juni 1999 houdende de uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers somt alle categorieën op van personen die vrijgesteld zijn van het verkrijgen van een arbeidskaart, artikel 2, 19° en 22°.

Link: www.siod.belgie.be/WorkArea/showcontent.aspx?id=7168
(Officiële coördinatie bijgewerkt tot 31 december 2008)

> Omzendbrief SO/2002/09 van 16 september 2002 'Leerlingenstages in het voltijds onderwijs'

Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen > stages

Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13301>

12

Mag een leerling zonder wettig verblijf deeltijds leren en werken?

ANTWOORD: **Ja**

Mensen zonder wettig verblijf kunnen niet legaal werken in België. Naast de voorwaarde van een wettig verblijf hebben vreemdelingen vaak ook een arbeidskaart nodig om legaal te kunnen werken.

Minderjarige leerlingen die leren en werken combineren, zijn vrijgesteld van een arbeidskaart.

Mensen zonder wettig verblijf kunnen niet legaal werken in België. Naast de voorwaarde van een wettig verblijf hebben vreemdelingen vaak ook een arbeidskaart nodig om legaal te kunnen werken.

Er zijn echter twee uitzonderingen gemaakt op die principes, om het recht op onderwijs voor leerlingen zonder wettig verblijf te vrijwaren. Het Koninklijk Besluit van 9 juni 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers maakt in twee gevallen legale tewerkstelling zonder arbeidskaart (vrijstelling) mogelijk voor vreemde studenten, ook als ze niet wettig in België verblijven:

- > Leerlingenstages: alle studenten, waaronder dus ook minderjarige leerlingen, die in hun studierichting verplicht stage moeten lopen. → [zie fiche 11](#)
- > **Deeltijds leren en werken:** leerlingen nog geen achttien zijn en die leren en werken combineren.

- > ofwel via Syntra-leertijd: een theoretische vorming in Syntra in combinatie met een leerovereenkomst bij een werkgever;
- > ofwel via een centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (CDO).

Vanaf wanneer kan een leerling deeltijds leren en werken?

- > ofwel is de leerling zestien jaar;
- > ofwel is de leerling vijftien jaar en heeft hij de eerste twee jaren van het voltijds secundair onderwijs (al dan niet geslaagd) achter de rug;
- > in enkele gevallen is een afwijking mogelijk: toegang vanaf veertien jaar mits een CLB-advies en een akkoord van de directie van het centrum.

Ook leerlingen zonder wettig verblijf kunnen in het systeem van deeltijds leren/deeltijds werken stappen.

Wie als vijftienjarige wil starten in het systeem van deeltijds leren en werken, moet zijn studieverleden bewijzen. Leerlingen zonder wettig verblijf die het geheel of een gedeelte van het lager en/of secundair onderwijs in het buitenland gevolgd hebben, kunnen een verzoek tot gelijkwaardigheid van hun buitenlands studiebewijs indienen. Ze volgen daartoe dezelfde procedure als andere leerlingen. Wanneer ze niet in het bezit zijn van hun originele studiebewijzen, kunnen ze de gelijkwaardigheid ook verkrijgen op basis van een verklaring op eer. → [zie fiche 4 – gelijkwaardigheid studiebewijzen](#)

De leerlingen blijven deeltijds leerplichtig tot achttien jaar. Een leerling zonder wettig verblijf die achttien wordt, blijft verder vrijgesteld van arbeidskaart tot hij de opleiding voltooid heeft. De leerling moet wel binnen de studierichting blijven die hij was begonnen voor hij achttien jaar werd.

Deeltijds leren en werken is een combinatie van studeren en werken. Het is een voltijds engagement dat op twee manieren kan worden ingevuld:

Dat staat in het verslag aan de koning bij het Koninklijk Besluit van 6 februari 2003: “De bepaling wordt uitgebreid naar de meerderjarigen om hen toe te laten een opleiding aangevat voor de leeftijd van 18 te vervolledigen”.

> Jongeren die werken in het kader van een overeenkomst deeltijds leren/deeltijds werken worden betaald voor de arbeid die ze verrichten (behalve bij een persoonlijk ontwikkelingstraject). Maar mensen zonder wettig verblijf hebben soms moeilijkheden om een bankrekening te openen. Dat mag geen reden zijn om een leerling te weigeren. Uitbetalen via overschrijving is geen verplichting. Bespreek met de stageplaats/werkgever of de vergoeding in de hand betaald kan worden.

Opmerkingen

> Uit de vrijstelling van arbeidskaart kan een leerling zonder wettig verblijf geen verblijfsrechten putten.

Bronnen

- > Decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap, BS 3 oktober 2008
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > officieuze codificatie van de wetgeving > secundair onderwijs > leren en werken
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14032>
- > Ministeriële omzendbrief SO/2008/08 van 8 augustus 2008 ‘Stelsel van leren en werken’
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > secundair onderwijs > instellingen en leerlingen > leren en werken
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=14006>
- > Koninklijk Besluit van 9 juni 1999 houdende de uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, BS 26 juni 1999 (ed.2)
Zoekpad: www.werk.be > werknemers buitenlandse nationaliteit > wetgeving > KB 9 juni 1999
Link: <http://www.siod.belgie.be/WorkArea/showcontent.aspx?id=7168>
- > Koninklijk Besluit van 6 februari 2003 tot wijziging van de regelgeving betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers, BS 27 februari 2003
Zoekpad: www.werk.be > werknemers buitenlandse nationaliteit > wetgeving KB 6 februari 2003
Link: http://www.werk.be/wg/werknemers_buitenlandse_nationaliteit/documenten/reg_KB_06_02_2003.pdf

13

Mag een leerling zonder wettig verblijf mee op schoolreis naar het buitenland?

ANTWOORD: **Nee**

Leerlingen zonder wettig verblijf kunnen niet naar het buitenland reizen.

Om te kunnen reizen naar het buitenland (en opnieuw naar België te kunnen terugkeren) moet een niet-Belgische leerling deze twee documenten hebben:

- > een geldig paspoort (of een identiteitsbewijs als de leerling een nationaliteit van een EU-lidstaat heeft)
- > een Belgisch verblijfsdocument dat hem in staat stelt zich vrij te bewegen binnen de Schengenzone (en de Schengenzone opnieuw te betreden).

Leerlingen zonder wettig verblijf kunnen nooit beide voorwaarden vervullen. Daarom zijn reizen naar het buitenland ten stelligste af te raden.

Binnen de Schengenzone zijn de grenscontroles aan de binnengrenzen afgeschaft. Maar een controle van identiteit en verblijf kan ook op andere plaatsen in het buitenland gebeuren: naar aanleiding van een diefstal-aangifte, een ongeluk met de bus, ...

Wanneer de bijstand van politie wordt ingeroepen zal die altijd de identiteit van de betrokkenen vaststellen én ook de verblijfsstatus controleren als het gaat om een persoon met een voor hen 'vreemde' nationaliteit. De gevolgen voor een leerling zonder wettig verblijf en zijn begelei-

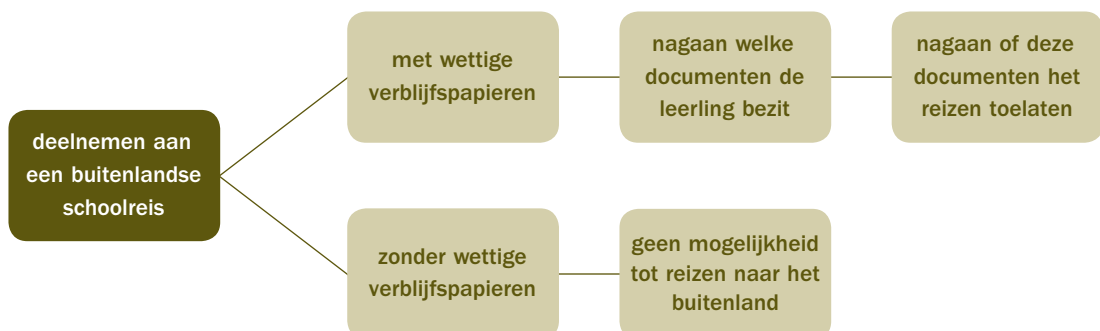
ders kunnen erg groot zijn
→ [zie fiche 1](#).

Opmerking

Twijfel je of het verblijfsstatuut de leerling toestaat om te reizen? Neem dan – zonder enig risico voor de leerling – contact op met de Cel Registratie en Administratie Asiel van de Dienst Vreemdelingenzaken. Die dienst zal de verblijfsstatus van de leerling aftoetsen.

Adres

Dienst Vreemdelingenzaken
Cel Registratie en Administratie Asiel
Tel. 02 793 90 71 / Fax 02 274 66 62
email: sabine.berkvens@dofi.fgov.be

14

Is een leerling zonder wettig verblijf verzekerd door de schoolverzekering?

ANTWOORD: Ja

IN DEZE FICHE

- ❶ De schoolverzekering geldt voor leerlingen zonder wettig verblijf
- ❷ Een ongeval met medische gevolgen voor een leerling zonder wettig verblijf

Leerlingen zonder wettig verblijf zijn verzekerd door de schoolverzekering. Bij een ongeval met medische gevolgen doet de school een beroep op de burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering en/of de ongevallenverzekering, en niet op de procedure dringende medische hulp via het OCMW. Het OCMW kan aanvullend tussenkomen wanneer de verzekering enkel het denkbeeldig remgeld terugbetaalt.

❶ DE SCHOOLVERZEKERING GELDT VOOR LEERLINGEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

"De schoolverzekering is normaliter van toepassing op alle jongeren die ingeschreven zijn in een school", aldus de omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 betreffende het recht op onderwijs voor jongeren zonder wettig verblijfsstatuut.

Een school is niet verplicht om een verzekering af te sluiten. Ze is wel verplicht te handelen 'als een goede huisvader'. Scholen kunnen zich verzekeren bij een verzekeraar naar keuze. Uit gegevens van het ministerie van onderwijs blijkt dat elke school een schoolverzekering heeft.

Wat deze verzekering precies inhoudt, is niet wettelijk vastgelegd. Doorgaans bestaat ze uit een burgerlijke aansprakelijkheidsverzekering, een ongevallenverzekering, soms met inbegrip van een verzekering voor rechtsbijstand.

Als de school een verzekering heeft afgesloten is elke leerling die op school is ingeschreven sowieso verzekerd, ook de leerlingen zonder wettig verblijf.

❷ EEN ONGEVAL MET MEDISCHE GEVOLGEN VOOR EEN LEERLING ZONDER WETTIG VERBLIJF

Leerlingen zonder wettig verblijf hebben meestal geen ziekteverzekering. Bij een ongeval met medische gevolgen voor een leerling zonder wettig verblijf moet de school een beroep doen op haar ongevallenverzekering.

Sommige polissen vermelden uitdrukkelijk dat de verzekeraar op de hoogte moet worden gebracht wanneer de slachtoffers of hun vertegenwoordigers geen beroep doen op een tegemoetkoming van de ziekteverzekering. Dat moet gestaafd worden met bewijsstukken. De verzekering zal de rekeningen vereffenen.

Er zijn geen problemen bekend waarbij de verzekeraar weigert tussen te komen wegens het onwettig verblijfsstatuut van de leerling.

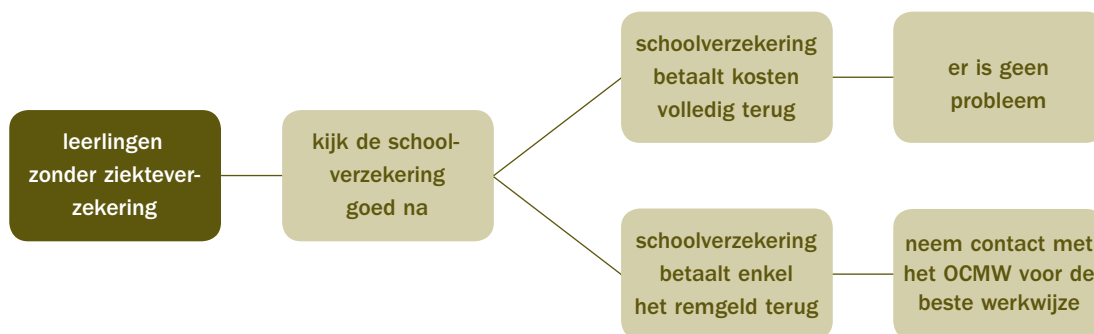
Opmerkingen

- > Soms betaalt de ongevallenverzekering enkel het 'denkbeeldig' remgeld terug, en niet de totale (geplafondeerde) kosten van het doktersbezoek en de nazorg. Neem vooraf contact op met de verzekeringsinstelling om na te gaan of dat het geval is voor de leerling zonder ziekteverzekering.
- > Mensen zonder wettig verblijf kunnen voor de terugbetaling van hun medische kosten een beroep doen op de procedure 'dringende medische hulp'. Die procedure is complex. Een vlotte afhandeling vraagt goede werkspraken tussen een OCMW, de zorgverstrekker en de school.

Het is niet de bedoeling dat de school met die regeling werkt. Eerst moet ze de schoolverzekering aanspreken. Voorziet die niet in een volledige terugbetaling, dan kan de school contact opnemen met het OCMW. De

ervaring leert dat verzekeringsinstanties rechtstreeks tussenkomen zonder te verwachten dat de procedure 'dringende medische hulp' wordt ingezet.

Bron

- > Ministeriële omzendbrief GD/2003/03 van 24 februari 2003 'Het recht op onderwijs voor kinderen zonder wettig verblijfsstatuut'
Zoekpad: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex> > rubrieken > coördinatie van de omzendbrieven > instellingen en leerlingen (niveauoverschrijdend) > leerplicht
Link: <http://www.ond.vlaanderen.be/edulex/database/document/document.asp?docid=13382>

UITTREKSEL UIT DE MINISTERIËLE OMZENDBRIEF GD/2003/03 VAN 24 FEBRUARI 2003

2.INSCHRIJVING

De schoolverzekering is normaliter van toepassing op alle kinderen die ingeschreven zijn.

Het Geheim Van Youssef

Stripverhaal en educatief pakket
rond kinderen zonder papieren

Youssef, Suzy, Jorg en Aldo spelen samen in een rockbandje. Ze mogen zelfs optreden op het schoolfeest! Maar wanneer de grote dag er is, komt Youssef niet opdagen. Zijn vrienden gaan naar hem op zoek. Hij lijkt spoorloos verdwenen. Ze komen in steeds vreemdere situaties terecht. Wanneer ze Youssef uiteindelijk terugvinden, blijkt dat hij een groot geheim met zich meedraagt...

Een spannend stripverhaal over kinderen zonder papieren. En over hoe het is om 'illegaal' in België te leven.

De strip maakt deel uit van een educatief pakket, bedoeld voor de derde graad lager onderwijs. De strip kan voor de hele klas in gedrukte vorm worden aangekocht, maar kan ook op de website of klassikaal gelezen worden.

Na het lezen van de strip kan met het educatief pakket gewerkt worden. Binnen vier thema's wordt hier verder op de inhoud van de strip ingegaan.

- ➔ Waarom migreren mensen?
- ➔ Wat betekenen die 'papieren' nu juist?
- ➔ Wat wil het concreet zeggen om zonder papieren in België te moeten leven?
- ➔ En waarom komen zo veel mensen zonder papieren in de armoede terecht?

Hapklaar lesmateriaal, teksten en spelletjes om in de klas mee aan de slag te gaan!

Het educatief pakket, de strip en meer achtergrondinformatie zijn te downloaden op www.hetgeheimvanyoussef.be. U vindt er ook meer info over het bestellen van de strips.

Het Geheim Van Youssef

Een initiatief van de Beweging voor Kinderen zonder Papieren en Antwerps Minderhedencentrum de8 vzw
Tekst: Dirk Nielandt • Tekeningen en kleur: Sam Mampaey • Educatief pakket: Jan Tilley • Lay-out en vormgeving: Nance Buys • Meer info op www.hetgeheimvanyoussef.be
Met de steun van de Koning Boudewijnstichting en Bond Zonder Naam vzw

INFODOSSIER LEERLINGEN ZONDER WETTIG VERBLIJF

Een juridisch antwoord op de meest voorkomende vragen

In veel Vlaamse en Brusselse scholen zitten leerlingen zonder wettig verblijf. In de eerste plaats zijn die kinderen en jongeren leerlingen als de andere. Ze hebben recht op goed onderwijs. Maar in sommige situaties kan het niet hebben van een wettig verblijf een verschil maken.

- > *Mag een leerling zonder wettig verblijf mee op schoolreis naar Londen?*
- > *Mag een leerling zonder wettig verblijf stage lopen?*
- > *Kan de politie een leerling zonder wettig verblijf op school komen oppakken?*

Correcte informatie is de basis van een gepaste aanpak.

Dit **Infodossier Leerlingen zonder wettig verblijf** schetst het juridisch kader van leerlingen zonder wettig verblijf.

Het gaat niet in op pedagogische of psychologische aspecten van hun aanwezigheid op school.

Het **Infodossier Leerlingen zonder wettig verblijf** is bedoeld voor leerkrachten, directeurs, CLB-medewerkers en inspectiediensten. Het formuleert een objectief en onderbouwd antwoord op vaak voorkomende vragen.

De samenstellers

- > Tine Deboscher is stafmedewerker 'mensen zonder wettig verblijf' bij het Vlaams Minderheden-centrum
- > Rachel Laget is stafmedewerker 'gelijke onderwijskansen' bij het Vlaams Minderheden-centrum
- > Geert Matthys is medewerker team rechtspositie bij ODICE

Vooruitgangstraat 323/bus 1 – 1030 Brussel
T 02/205 00 50 – F 02/205 00 60
info@vmc.be – www.vmc.be

Dok Noord 4, Hal 25 – 9000 Gent
T 09/267 66 40 – F 09/267 66 44
rechtspositie@odice.be – www.odice.be